

ΙΕΡΑ ΜΗΤΡΟΠΟΛΗ ΜΕΣΣΟΓΙΑΣ ΚΑΙ ΛΑΓΥΡΩΤΙΚΗΣ
ΙΕΡΟΣ ΝΑΟΣ ΑΓΙΟΥ ΝΙΚΟΛΑΟΥ ΜΑΡΚΟΠΟΥΛΟΥ ΜΕΣΣΟΓΙΑΣ

ΚΥΡΙΑΚΗ Ι΄ ΤΟΥ ΛΟΥΚΑ

Ερμηνευτική ανάλυση του χωρίου «ή πάλη ...
πρός τά πνευματικά τῆς πονηρίας ἐν τοῖς ἐπουρανίοις»
Ιεροθέου Σ. Βλάχου, Μητροπολίτου Ναυπάκτου και Αγίου Βλασίου

Κ Υ Ρ Ι Α Κ Η 10 Δ Ε Κ Ε Μ Β Ρ Ι Ο Υ 2017

✠ Μηνᾶ τοῦ καλλικελάδου τοῦ Ἀθηναίου (γ' αἰ.),

✠ Ἐρμολογέου, Εὐγράφου μαρτύρων.

Ερμηνευτική ἀνάλυση τοῦ χωρίου «ἡ πάλη ...

πρὸς τὰ πνευματικά τῆς πονηρίας ἐν τοῖς ἐπουρανίοις»

...Το χωρίο αὐτό, που ἀποτελεῖ τὴν θεματικὴ πρόταση τῆς ομιλίας μου, εὐρίσκεται στὴν πρὸς Ἐφεσίους ἐπιστολὴ τοῦ Ἀπ. Παύλου...

Δεν θα κάνω πλήρη ἐρμηνευτικὴ ἀνάλυση αὐτοῦ τοῦ χωρίου, ἀλλὰ θα ἐκθέσω μόνον μερικὰ σχόλια, βάσει τῆς διδασκαλίας τοῦ ἀγίου Ἰωάννου τοῦ Χρυσόστομου καὶ τοῦ Μ. Βασιλείου.

Ὁ ἱερός Χρυσόστομος λέγει ὅτι ὁ διάβολος δεν μας πολεμᾷ φανερώς, ἀλλὰ με μεθοδεῖς. Ἐρμηνεύοντας τὴν μεθοδεῖα τοῦ διαβόλου λέγει ὅτι «μεθοδεῦσαι ἐστὶ τό ἀπατήσαι, καὶ διὰ μηχανῆς εἰλεῖν», ὅπως ἀκριβῶς γίνεται στὶς τέχνες, στὰ ἔργα καὶ στὰ λόγια, καὶ στὰ παλαίσματα. Γράφει χαρακτηριστικὰ ὁ ἅγιος Ἰωάννης ὁ Χρυσόστομος ὅτι ποτέ ὁ διάβολος δεν παρουσιάζει φανερά τὰ ἀμαρτήματα, ποτέ δεν παρουσιάζει κάτι ὡς ἀμάρτημα ἢ καὶ τὶς συνέπειες τοῦ ἀμαρτήματος, «εἰδωλολατρίαν οὐ λέγει, ἀλλ' ἐτέρως αὐτό κατασκευάζει μεθοδεύων, τούτέστι, πιθανόν κατασκευάζων τὸν λόγον ἐπικαλύμμασι κεχρημένος». Αὐτό σημαίνει ὅτι «πρὸς ἔμπειρον τῶν πολεμικῶν ἡμῖν ἢ μάχη». Γι' αὐτό ἀπαιτεῖται ἰδιαίτερα νήψη.

Ἐρμηνεύοντας ὁ ἱερός Χρυσόστομος τὴν φράση «πρὸς τὰ πνευματικά τῆς πονηρίας ἐν τοῖς ἐπουρανίοις» λέγει ὅτι ὁ ἀγώνας καὶ ἡ μάχη δεν εἶναι γιὰ τὰ χρήματα καὶ τὴν δόξα, ἀλλὰ «ὑπὲρ ἀνδραποδισμού», δηλαδή γιὰ τὴν ἐσωτερικὴ μας ἐλευθερία ἀπὸ τὴν υποδούλωση. Το «ἐν τοῖς ἐπουρανίοις» σημαίνει ὅτι ὁ ἀγώνας γίνεται «ὑπὲρ τῶν ἐπουρανίων». Φυσικὰ δεν ἐπιδιώκει ὁ διάβολος νὰ ἀποκτήσῃ ἐκ νέου τὸν οὐρανό, ἀλλὰ ἀγωνίζεται ὥστε «τοῦ οὐρανοῦ ἡμᾶς ἐκβάλλειν».

Ἔτσι, ἡ πάλη μας δεν εἶναι γιὰ πράγματα που βλέπουμε, ἀλλὰ πρὸς ἀρχές καὶ ἐξουσίες, εἶναι πάλη «πρὸς τοὺς κοσμοκράτορας τοῦ σκότους τοῦ αἰῶνος τούτου». Φυσικὰ, ὅταν οἱ δαίμονες ἀποκα-

Κυριακὴ Γ' τοῦ Λουκά

ΤΟ ΕΥΑΓΓΕΛΙΟ ΤΗΣ ΚΥΡΙΑΚΗΣ (Λουκ. ιγ' 10-17)

Ἰῶ καιρῶ ἐκείνῳ, ἦν διδάσκων ὁ Ἰησοῦς ἐν μιᾷ τῶν συναγωγῶν ἐν τοῖς σάββασι. Καὶ ἰδοὺ γυνὴ ἦν πνεῦμα ἔχουσα ἀσθενείας ἔτη δέκα καὶ ὀκτώ, καὶ ἦν συγκύπτουσα καὶ μὴ δυναμένη ἀνακῦψαι εἰς τὸ παντελές. Ἰδὼν δὲ αὐτὴν ὁ Ἰησοῦς προσεφώνησε καὶ εἶπεν αὐτῇ· Γύναι, ἀπολέλυσαι τῆς ἀσθενείας σου· καὶ ἐπέθηκεν αὐτῇ τὰς χεῖρας· καὶ παραχρῆμα ἀνωρθώθη καὶ ἐδόξαζε τὸν Θεόν. Αποκριθεὶς δὲ ὁ ἀρχισυνάγωγος, ἀγανακτῶν ὅτι τῷ σαββάτῳ ἐθεράπευσεν ὁ Ἰησοῦς, ἔλεγε τῷ ὄχλῳ· Ἐξ ἡμέραι εἰσὶν ἐν αἷς δεῖ ἐργάζεσθαι· ἐν ταύταις οὖν ἐρχόμενοι θεραπεύεσθε, καὶ μὴ τῇ ἡμέρᾳ τοῦ σαββάτου. Απεκρίθη οὖν αὐτῷ ὁ Κύριος καὶ εἶπεν· Ὑποκριτὰ, ἕκαστος ὑμῶν τῷ σαββάτῳ οὐ λύει τὸν βῶν αὐτοῦ ἢ τὸν ὄνον ἀπὸ τῆς φάτνης καὶ ἀπαγαγὼν ποτίζει; ταύτην δέ, θυγατέρα Ἀβραάμ οὖσαν, ἣν ἔδωκεν ὁ Σατανᾶς ἰδοὺ δέκα καὶ ὀκτώ ἔτη, οὐκ ἔδει λυθῆναι ἀπὸ τοῦ δεσμοῦ τούτου τῇ ἡμέρᾳ τοῦ σαββάτου; Καὶ ταῦτα λέγοντος αὐτοῦ κατησχύνοντο πάντες οἱ ἀντικείμενοι αὐτῷ, καὶ πᾶς ὁ ὄχλος ἔχαιρεν ἐπὶ πᾶσι τοῖς ἐνδόξοις τοῖς γινομένοις ὑπ' αὐτοῦ.

λύνονται κοσμοκράτορες, δεν πρέπει να εννοῖται ὅτι αυτοὶ κυβερνοῦν τον κόσμον, ἀφοῦ, ὅπως γνωρίζουμε ἀπὸ τὴν ὀρθόδοξον διδασκαλίαν, τον κόσμον τον διευθύνει ὁ Θεὸς προσωπικὰ με τὶς ἀκτιστὲς προνοητικὲς ἐνέργειές Του, ἀλλὰ ἐννοεῖται ὅτι κυριαρχεῖ πάνω στον κόσμον τῆς ἀδικίας. Συγκεκριμένα, ὁ ἱερός Χρυσόστομος λέγει ὅτι ὁ Ἀπόστολος Παῦλος χαρακτηρίζει τοὺς δαίμονας κοσμοκράτορας «οὐχ ὡς τοῦ κόσμου κρατοῦντας, ἀλλ' ὡς τῶν πονηρῶν ἔργων ὄντας αἰτίους». Ἀκόμη λέγονται κοσμοκράτορες γιατί κυριαρχοῦν στους πονηροὺς ἀνθρώπους, ἀφοῦ καὶ κατ' ἄλλη ἐρμηνεία τοῦ ἁγίου Ἰωάννου τοῦ Χρυσοστόμου «κόσμον ἐνταῦθα τοὺς πονηροὺς ἀνθρώπους λέγει· οἱ γὰρ δαίμονες μᾶλλον τούτων κρατοῦσι». Εἶναι σημαντικὴ αὐτὴ ἡ παρατήρηση, γιατί δείχνει ὅτι ὁ διάβολος δεν ἔχει καμμία ἐξουσία πάνω στα τέκνα τοῦ Θεοῦ. Ἐνεργεῖ μόνον σ' αὐτοὺς που τον δέχονται καὶ τον προσκυνοῦν. Οἱ ἀνθρώποι ἐκεῖνοι που εἶναι ναοὶ τοῦ Ἁγίου Πνεύματος νικοῦν τον διάβολο, ἀφοῦ ὁ διάβολος δεν μπορεῖ καθόλου να τοὺς ἐνοχλήσῃ.

Ἔτσι, ἡ καλύτερα ἀντιμετώπιση τοῦ διαβόλου εἶναι να γίνουμε εμεῖς ναοὶ τοῦ Ἁγίου Πνεύματος, να ἐνδυθούμε τὴν Χάρη τοῦ Θεοῦ. Αὐτὰ εἶναι τὰ πραγματικὰ ὄπλα ἐναντίον τοῦ διαβόλου. Ὁ ἅγιος Ἰωάννης ὁ Χρυσόστομος, ἐπειδὴ γνωρίζει ὅτι ὁ ἀγὼνας ἐναντίον

Κυριακὴ Ι' τοῦ Λουκά

ΜΕΤΑΦΡΑΣΗ ΤΗΣ ΕΥΑΓΓΕΛΙΚΗΣ ΠΕΡΙΚΟΠΗΣ

Θεκείνον τον καιρόν, ἐδίδασκε ο Ιησούς εις μίαν από τας συναγωγὰς κατὰ την ημέρα του Σαββάτου. Και ήτο εκεί μια γυναίκα, που είχε πνεύμα ασθενείας επί δέκα οκτώ χρόνια και ήτο σκυμμένη και δεν μπορούσε να σταθή ὄλως δίολου ορθή. Όταν την είδε ο Ιησούς, την εκάλεσε και της είπε, “Γυναίκα, είσαι ελευθερωμένη από την αρρώστεια σου”· και έβαλε επάνω της τα χέρια, αυτή δε αμέσως ανορθώθηκε και εδόξαζε τον Θεόν. Έλαβε τότε τον λόγον ο αρχισυνάγωγος, αγανακτισμένος διότι ο Ιησούς εθεράπευσε κατὰ το Σάββατον, και είπε εις εκείνους που παρευρίσκοντο εκεί, “Υπάρχουν ἔξη ημέρες που επιτρέπεται η εργασία· τότε να έρχεσθε και να θεραπευέσθε και όχι την ημέραν του Σαββάτου”. Ο Κύριος τού απεκρίθη, “Υποκριτά, δεν λύνει καθένας από σας, κατὰ το Σάββατον, το βόδι του ή τον ὄνον του από τον σταύλον και τον φέρνει να τον ποτίση; Αυτή δε που είναι θυγατέρα του Αβραάμ και την είχε δεμένη ο Σατανάς επί δέκα οκτώ χρόνια, δεν έπρεπε να λυθή από τα δεσμά αυτά την ημέραν του Σαββάτου;”. Με τα λόγια αυτά, ὅλοι οι αντίπαλοί του εντροπιάζοντο, ενώ ὄλον το πλήθος ἔχαιρε δι’ ὅλα τα ἔνδοξα πράγματα που αυτός ἔκανε. (ΚΑΙΝΗ ΔΙΑΘΗΚΗ, ἐκδ. Αποστολικῆς Διακονίας)

του διαβόλου είναι χαλεπότερος του αισθητού πολέμου και η μάχη σφοδροτέρα, γι’ αυτό προτρέπει: «γενουῦ σεαυτου ἄσφαλέστερος». Και επειδή ο διάβολος είναι σκότος, ο μόνος τρόπος να πολεμηθῆ εἶναι να γίνουμε εμεῖς φως. Γράφει χαρακτηριστικά: «Πῶς οὖν παλαίσομεν τῷ σκότει, φησί; Φῶς γενόμενοι. Πῶς τοῖς πνευματικοῖς τῆς πονηρίας; Ἀγαθοί γενόμενοι». Αυτό είναι απαραίτητο επειδή το φως εκδιώκει το σκοτάδι. Ἄλλωστε, γνωρίζουμε ὅτι σκότος εἶναι η απουσία του φωτός και η ἔλευση του φωτός εκδιώκει και εξαφανίζει το σκοτάδι. Και γίνεται κανείς φως, όταν μεταμορφώνεται από την Χάρη του Θεού, όταν γίνεται ναός του Αγίου Πνεύματος με την νοερά προσευχή και την θέωση. Σ’ αυτόν τον πόλεμο «σύμμαχον ἔχομεν ἄμαχον, τοῦ Πνεύματος τῆν Χάριν».

Με αυτό το πρίσμα πρέπει να εξετάζουμε τα ὄπλα τα οποία απαριθμεί ο Απόστολος Παῦλος στην συνέχεια της περικοπῆς αυτής. Αν θέλουμε να δούμε αυτά τα ὄπλα, ὅπως τα ερμηνεύει ο Μ. Βασίλειος, θα λέγαμε ὅτι τα πνευματικά ὄπλα που υπογραμμίζονται από τον Απόστολο Παῦλο εἶναι ἀνάλογα με τα ὄπλα τα οποία ἔχει ο διάβολος και προσπαθεῖ να πλανήση τους ανθρώπους, ὥστε να τους αποτρέψη από την σωτηρία. Ερμηνεύοντας ο Μ. Βασίλειος το χωρίο

Κυριακή Γ' του Λουκά

του Προφήτου Ησαΐου: «Κύριος σαβαώθ ἐντέταλται ἔθνει ὄπλομά-
χω» (Ησ. ιγ', 4), λέγει ὅτι ἔθνος ὀπλομάχο εἶναι οἱ πονηροὶ δαίμονες. Ἐ-
τσι, καὶ οἱ δαίμονες ἔχουν ὄπλα ἀνάλογα με τὰ ὄπλα τὰ ὁποῖα ἔχει ὁ δι-
καιος. Ὁ δίκαιος ἔχει θυρεὸ πίστεως καὶ ὁ διάβολος ἔχει θυρεὸ ἀπιστίας.
Ὁ δίκαιος ἔχει μάχαιρα λόγου καὶ ὁ διάβολος ἔχει μάχαιρα ἀλογίας. Ὁ
δίκαιος ἀσφαλίζεται με θώρακα δικαιοσύνης καὶ ὁ διάβολος ἐνδύεται τὸν
θώρακα τῆς ἀδικίας. Ὁ δίκαιος ἔχει περικεφαλαία σωτηρίας καὶ ὁ διάβολος
ἔχει περικεφαλαία ἀπωλείας. Ὁ δίκαιος ἔχει ἑτοιμοὺς τοὺς πόδας γιὰ τὸ
εὐαγγέλιο τῆς εἰρήνης καὶ οἱ πόδες τοῦ διαβόλου τρέχουν πρὸς τὴν ἀπαγ-
γελία τῶν κακῶν (Νικολήμιου ἀγορεύει: Ἐρμ. εἰς τὰς ΙΔ' ἐπιστ. τοῦ Ἀπ. Παύλου, τόμ. Β', σελ. 288, σμ. 1).

Εἶναι γεγονός ὅτι ἔχουμε νὰ πολεμήσουμε ἰσχυρὸν ἀντίπαλο. Ἡ πάλη μας δὲν εἶναι ἀπλῶς με τὴν ἀδικία ποὺ βρίσκεται μέσα στὴν κοινω-
νία, δὲν εἶναι ἀγώνας με τὰ λεγόμενα κοινωνικὰ προβλήματα, οὔτε ἀγωνιζόμαστε ἐναντίον ἐξωτερικῶν συνθηκῶν καὶ προσώπων, ποὺ νομίζουμε πὼς μας κατεξουσιάζουν, ἀλλὰ πρὸς τὰ πονηρὰ πνεύ-
ματα, πρὸς τὸν διάβολο. Γι' αὐτὸ, δὲν πρέπει νὰ στρέφουμε τὴν προ-
σοχή μας σὲ ἀνθρώπους καὶ σὲ ἐξωτερικὲς συνθήκες, ἀλλὰ πρὸς τὴν
κατεύθυνση τοῦ διαβόλου. Καὶ μπορῶ νὰ προσθέσω ὅτι ὁ ἀγώνας
πρέπει νὰ ἀρχίζη ἀπὸ τὴν καρδιά. Ἐκεῖ γίνεται ἡ μεγαλύτερη μάχη
τοῦ ἀνθρώπου με τὸν διάβολο. Αὐτὸς ὁ ἀγώνας δὲν εἶναι ἀνεξάρτη-
τος ἀπὸ τὴν κάθαρση τῆς καρδιάς ἀπὸ τὰ πάθη, διὰ τῶν ὁποίων ἐ-
νεργοῦν οἱ πονηροὶ δαίμονες. Ἐκεῖ ἔρχεται πρωτίστως ἡ Βασιλεία
τοῦ Θεοῦ καὶ στὴν συνέχεια ἐπεκτείνεται καὶ πρὸς τὰ ἔξω...

Ἱεροθέου Σ. Βλάχου, Μητροπολίτου Ναυπάκτου καὶ Ἀγίου Βλασίου,
ἀπὸ τὸ βιβλίο «Ὁρθόδοξος καὶ δυτικὸς τρόπος ζωῆς (Ἀνατολικά τόμος Β')», σελ. 192
& 193-196, ἐκδόση Β' 1994, ἐκδόσεις Ἱερά Μονὴ Γενεθλίου τῆς Θεοτόκου (Πελαγίας)

ΑΝΑΚΟΙΝΩΣΕΙΣ

1) ☪ ΠΑΝΗΓΥΡΙΣ Ι. Ν. ΑΓΙΟΥ ΣΠΥΡΙΑΩΝΟΣ ΠΟΡΤΟ ΡΑΦΤΗ ☪

Δευτέρα 11 Δεκεμβρίου 2017, 5:00 μ.μ. Μέγας Πανηγυρικός Ἑσπερινός.
Τρίτη 12 Δεκεμβρίου 2017, 7:00 π.μ. Ὁρθρος & Πανηγυρική Θ. Λειτουργία.

2) ☪ ΠΑΝΗΓΥΡΙΣ Ι. Ν. ΑΓΙΟΥ ΕΛΕΥΘΕΡΙΟΥ ΚΟΙΜΗΤΗΡΙΟΥ ΜΑΡΚ/ΛΟΥ

Πέμπτη 14 Δεκεμβρίου 2017, 4:30 μ.μ. Μέγας Πανηγυρικός Ἑσπερινός.
Παρασκευή 15 Δεκεμβρίου 2017, 7:00 π.μ. Ὁρθρος & Πανηγ. Θ. Λειτουργία.

3) ΕΡΑΝΟΣ ΤΗΣ ΑΓΑΠΗΣ

Το Σάββατο 16 Δεκεμβρίου 2017 ὁ Ἐρανος τῆς Ἀγάπης στὴν ἐνορία μας.

ΧΑΡ. ΝΙΚΟΛΑΟΥ & Α. ΚΟΥΜΠΗ, ΜΑΡΚΟΠΟΥΛΟ ΜΕΣΣΟΓΑΙΑΣ Τ.Κ. 19003, ΤΗΛ. / FAX: 22990 40040,

e-mail: ag.nikolaosmark@yahoo.gr, ΙΣΤΟΣΕΛΙΔΑ ΝΑΟΥ: www.agnikolaosmark.gr

Κυριακὴ Γ' τοῦ Λουκά